

Πατριαρχική και Συνοδική Έγκύκλιος
ἀπολυθείσα ἐπὶ τῷ ἑορτασμῷ τῆς 1400ῆς ἐπετείου
τῆς ὀρθοστάδην ψαλμωδῆσεως τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου
διὰ τὴν διάσωσιν τῆς Βασιλευούσης
ἐκ τῆς πολιορκίας τῶν Ἀβάρων καὶ τῶν Περσῶν

Λοιθμ. Πρωτ. 265

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

+ ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ Τῷ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΧΑΡΙΝ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗΝ ΠΑΡΑ ΘΕΟΥ

«Τῇ Ὑπερμάχῳ Στρατηγῷ τὰ νικητήρια, ὡς λυτρωθεῖσα τῶν δεινῶν, εὐχαριστήρια ἀναγράφω Σοι ἡ Πόλις Σου, Θεοτόκε!»

Ἐφέτος συμπληροῦνται χίλια τετρακόσια ἔτη ἀφ' ὅτου, εἰς τιμὴν τῆς Θεοτόκου, ἐψάλη ἐπισήμως ἐπ' ἐκκλησίας, καὶ μάλιστα ὀρθίων ἱσταμένων πάντων τῶν πιστῶν, τὸ σήμερον παγκοίνως γνωστὸν ὡς ὁ «Ἀκάθιστος Ὑμνος» Κοντάκιον, ποίημα ὑπήγορον καὶ διθυραμβικόν, ἀναφερόμενον, ἱστορικῶς καὶ θεολογικῶς, μὲ μοναδικὸν πλοῦτον καλλιπείας, εἰς τὴν Ἐνσαρκον Θεῖαν Οἰκονομίαν καὶ τὴν εἰς αὐτὴν μοναδικὴν συμβολὴν τῆς Παναχράντου Θεομήτορος.

Οἱ προσευχόμενοι πιστοὶ διὰ τοῦ Κοντακίου τούτου χαιρετίζουν εὐσεβῶς τὴν Παναγίαν μὲ ἀλλεπαλλήλους ἐπαναλήψεις τῆς πρώτης πρὸς τὴν Κεχαριτωμένην προσφωνήσεως τοῦ εὐαγγελιζομένου τὴν χάριν καὶ τὴν χαρὰν Ἀρχαγγέλου Γαβριήλ, τῆς λέξεως «Χαῖρε», δι' ἧς φανεροῦται τὸ «ἀπ' αἰῶνος μυστήριον» καὶ συγκροτεῖται τῆς «σωτηρίας ἡμῶν τὸ κεφάλαιον». Ἡ εἰς τὸν Ὑμνον τούτον ἐπανάληψις τοῦ «Χαῖρε» ἐπὶ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρας φορὰς πρὸς τὴν Παμμακάριστον Παρθένον, ἔχει προδήλως μυστικὴν ἔννοιαν. Παραπέμπει εἰς τὰς ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρας χιλιάδας τῶν ἀγνῶν ἐκεῖνων Ἁγίων τῆς Αποκαλύψεως, τῶν ἀδόντων ἐν κιθάρα τὴν «καινὴν ᾠδὴν» ἐνώπιον τοῦ Θρόνου τοῦ Θεοῦ καὶ «ἀκολουθούντων τῷ Ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπάγῃ»¹. Ἀγνεύων ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ κατὰ τε τὸ ἦθος καὶ τὸ δόγμα, ἀφωσιωμένος ἕως ἐσχάτου εἰς τὸν σαρκωθέντα Θεὸν Λόγον, καὶ ἠνωμένος ἀρρηκτως μετ' Αὐτοῦ, ὑμνεῖ τὴν σωτηριώδη Θεῖαν Οἰκονομίαν καὶ ταυτοχρόνως χαιρετίζει ἐν ᾠδαῖς ἀσμάτων μουσουργικῶν τὴν Ὑπερένδοξον Μητέρα τοῦ Κυρίου καὶ Μητέρα τῆς Ἐκκλησίας, τὴν κραταιὰν προστασίαν αὐτῆς καὶ τοῦ εὐσεβοῦς πληρώματός της!

Ἡ Εἰσαγωγή τοῦ Κοντακίου, τὸ Προοίμιόν του, ἦτο ἐξ ἀρχῆς τὸ γνωστὸν «Τὸ προσταχθὲν μυστικῶς λαβὼν ἐν γνώσει...», τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν Εὐαγγελισμόν τῆς Θεοτόκου, ὅπερ φανεροῖ ὅτι ὁ ὅλος ὕμνος προσιδιάζει εἰς τὴν μεγάλην αὐτὴν ἑορτὴν, τῆς ὁποίας καὶ σήμερον ἀκόμη ἡ ὅλη Ἀκολουθία τῶν «Χαιρετισμῶν»

¹ Ἀποκ. ιδ', 1-5.

ἀποτελεῖ ὡραῖον καὶ καλλιανθῆ προεόρτιον καὶ μεθέορτον στέφανον. Ἐν τῇ πορείᾳ, καθιερώθη νέος εἰσαγωγικός ὕμνος, τὸ «Τῇ Ὑπερμάχῳ Στρατηγῶ τὰ νικητήρια», προκειμένου νὰ ἐκφρασθῆ ἡ εὐγνώμων τοῦ λαοῦ εὐχαριστία πρὸς Ἐκείνην, «δι' ἧς ἐγείρονται τρόπαια», «δι' ἧς ἐχθροὶ καταπίπτουσι!»

Ἡ σωτηρία τῆς Πόλεως καὶ τῆς ὅλης Αὐτοκρατορίας ἐκ τῆς δεινῆς ἐχθρικῆς ἐπιδρομῆς Ἀβάρων καὶ Περσῶν, ἀπουσιάζοντος τοῦ Αὐτοκράτορος Ἡρακλείου μετὰ τοῦ στρατοῦ, ἀγωνιζομένου μακρὰν διὰ τὴν ἐπανάκτησιν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, ἀπεδόθη δικαίως εἰς τὴν κραταίαν προστασίαν καὶ βοήθειαν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, εἰς τὴν Ὅποιαν ὁ κτίτωρ Ἰσαπόστολος Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ὁ Μέγας εἶχεν εὐσεβάστως ἀφιερῶσει τὴν Νέαν Ρώμην. Δεχομένη ἡ Θεομήτωρ τὴν ἀπὸ καρδίας ἀδιάλειπτον καὶ ἀγωνιώδη δέησιν κλήρου καὶ λαοῦ, ὄχι μόνον ἀνεπτέρωσε τὸ φρόνημα τῶν ὀλίγων ὑπερασπιστῶν, ἀλλὰ καὶ μέγα θαῦμα εἰργάσατο, τὴν διὰ συστροφῆς θυελλωδῶν ἀνέμων ὀλοκληρωτικὴν καταστροφὴν τοῦ στόλου τῶν πολιορκητῶν, κατόπιν τῆς ὁποίας ἐκεῖνοι ἐτρέπησαν εἰς ἄτακτον φυγὴν καὶ οὕτως ἐσώθη ἡ Πόλις. Ἀξιοχρέως, λοιπόν, «ὡς λυτρωθεῖσα τῶν δεινῶν», ἡ Θεοτοκούπολις ἀνέγραψε τὰ νικητήρια εἰς τὴν Παναγίαν, τὴν ὁποίαν ἔκτοτε ὠνόμασεν «Ὑπέρμαχον Στρατηγόν» τῆς, καὶ ὡς τοιαύτην πάλιν καὶ πολλάκις ἐπεκαλέσθη κατὰ τὴν πολυκύμαντον τοῦ Γένους ἱστορίαν καὶ ἔλαβεν ἐκάστοτε γλυκεῖαν πείραν τῆς ἀγάπης καὶ τῆς κραταιᾶς Σκέπης Τῆς!

Ὁ ἱστορικός Ναός τῶν Βλαχερνῶν, ὅπου κατὰ παράδοσιν παλαιὰν ἐτελεῖτο ἑβδομαδιαίως ἱερὰ Ἀγρυπνία πρὸς τιμὴν τῆς Θεομήτορος, συχνάκις καὶ μετὰ Αὐτοκρατορικὴν παρουσίαν, κατὰ τὴν νύκτα τῆς 7^{ης} Αὐγούστου 626 ἐδέχθη τὰ συρρεύσαντα πλήθη τοῦ διασωθέντος θεόφρονος λαοῦ, ἐν συγκινήσει πολλῇ καὶ μετὰ δακρύων εὐγνωμοσύνης «ἀπονέμοντα Αὐτῇ τὴν προσκύνησιν» καὶ ψάλλοντα τὸ Κοντάκιον μετὰ τὸ νέον πλέον προοίμιον, ὡς ἐποφειλομένην εὐχαριστίαν καὶ χρεωστικὴν δοξολογίαν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὴν «τὰ δευτερεῖα τῆς Τριάδος τὴν ἔχουσιν»², κατὰ τὴν μούσαν τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου Κρήτης, τὴν Ἐλευθερώτριαν καὶ Σώτειρα τῆς Πόλεως καὶ τοῦ ὅλου κράτους!

Ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης, ὁ «Ἀκάθιστος Ὑμνος», τὸ περίλαμπρον ἀριστοτέχνημα τοῦτο τῆς ἐκκλησιαστικῆς ποιήσεως, ἀσύγκριτον μνημεῖον τοῦ ἕλληδος λόγου καὶ χρυσοπλοκώτατον τέχνημα θεοπνεύστου Θεολογίας, κατέστη ὁ πλέον δημοφιλὴς ὕμνος τῆς λειτουργικῆς ἡμῶν ζωῆς, ἐντρύφημα γλυκύτατον τῶν Χριστιανῶν. Ἐχει μεταφρασθῆ πρὸ πολλοῦ εἰς πολλὰς γλώσσας. Ἀρχιερεῖς καὶ Ἱερεῖς τὸν ραψῶδούν ἐν κατανύξει. Οἱ Μοναχοὶ τὸν ἀπαγγέλου καθημερινῶς, οἱ δὲ πιστοὶ πολλάκις καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους. Θεολόγοι ἀναλύουν τὰς ὑψηλὰς δογματικὰς του ἀναβάσεις. Φιλολογοῦντες καὶ λογοτεχνοῦντες καταδύονται εἰς τοὺς ὡραίους βυθοὺς τῆς ἐκφραστικῆς του κομψότητος καὶ τοῦ ποιητικοῦ του μεγαλείου. Ποιηταὶ καὶ ζωγράφοι ἐμπνέονται ἀπὸ τὰς φωτεινὰς λυρικός του ἐκφράσεις. Ἀγιογράφοι ἱστοροῦν ὡραίας εἰκόνας ἐκ τῶν πολυπληθῶν τοῦ περιεχομένου του. Οἱ μύσται τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς τὸν ἐπενδύουν μετὰ περίτεχνα ἱερὰ μελίσματα. Ἀλλὰ ὁ «Ἀκάθιστος Ὑμνος» πάντοτε εἶναι θεοπρεπὴς προσευχὴ τῆς Ἐκκλησίας! Φωνὴ τῆς εὐσεβοῦσης τῶν Χριστιανῶν καρδίας! Δοξολογία ἐν ταύτῳ καὶ εὐχαριστία καὶ δέησις καὶ ἰκεσία πρὸς τὸν «δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν, καὶ σαρκωθέντα ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου καὶ ἐνανθρωπήσαντα», καὶ παραλλήλως πρὸς τὴν ἔχουσαν Μητρικὴν πρὸς

² Θεοτοκάριον, Ἦχος πλ. α', τῇ Κυριακῇ ἐσπέρας.

τὸν Θεὸν παρησιάν καὶ πολλαχῶς καὶ πολυτρόπως πάντοτε τὴν κραταιὰν Αὐτῆς βοήθειαν καὶ σκέπτην δαψιλεύουσαν εἰς τὸ εὐσεβὲς Γένος τῶν Ὁρθοδόξων.

Ὁ Ἀκάθιστος Ὑμνος καλεῖ κάθε πιστὸν νὰ γρηγορῇ καὶ νὰ παραμένη ὀρθὸς καὶ εὐσταλής, ἐν ταπεινώσει καὶ προσευχῇ, ἐνώπιον τῶν μεγάλων προκλήσεων τῆς ἐποχῆς μας, εἰς τὰς δυστήνους ἡμέρας τῶν πολλῶν ἀναταράξεων καὶ πολεμικῶν συρράξεων, τὰς ὁποίας διέρχεται κατ' αὐτὰς ἡ ἀνθρωπότης. Ἄς δεηθῶμεν ἐκτενῶς, ὅπως ἡ Μήτηρ τῆς «Εἰρήνης τοῦ Θεοῦ», φιλοτιμουμένη ἐκ τῆς ἀπὸ μέρους ὅλων τῶν πιστῶν καὶ ἐν κατανύξει καὶ εὐλαβείᾳ προσευχητικῆς ἀποδόσεως τοῦ «Ἀκαθίστου Ὑμνου» Τῆς, ἐνεργήσῃ καὶ αὐθις ὡς «ὑπέρμαχος Στρατηγὸς» παντὸς ἀδικουμένου καὶ κινδυνεύοντος, καὶ ὡς Σκέπη κραταιὰ τῶν ἀνὰ τὴν Οἰκουμένην τέκνων τῆς Ἐκκλησίας, βραβεύουσα εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος τὴν ἀληθῆ καὶ «πάντα νοῦν ὑπερέχουσαν»³ Εἰρήνην τοῦ Υἱοῦ Τῆς!

Ἐν ἔτει σωτηριῶ ,βικς´ , κατὰ μῆνα Μάρτιον (κζ´)

Ἐπινεμήσεως Γ´

Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαῖος ἐν Χριστῷ εὐχέτης.

- + ὁ Χαλικηδόνης κ. Ἐμμανουήλ ἐν Χριστῷ εὐχέτης
- + ὁ Καρπάθου καὶ Κάσου κ. Ἀμβρόσιος ἐν Χριστῷ εὐχέτης
- + ὁ Μιλήτου κ. Απόστολος ἐν Χριστῷ εὐχέτης
- + ὁ Προικοννήσου κ. Ἰωσήφ ἐν Χριστῷ εὐχέτης
- + ὁ Φιλαδελφείας κ. Μελίτων ἐν Χριστῷ εὐχέτης
- + ὁ Κολωνείας κ. Ἀθανάσιος ἐν Χριστῷ εὐχέτης
- + ὁ Ἰκονίου κ. Θεόληπτος ἐν Χριστῷ εὐχέτης
- + ὁ Μπουένος Ἄιρες κ. Ἰωσήφ ἐν Χριστῷ εὐχέτης
- + ὁ Σουηδίας καὶ πάσης Σκανδιναβίας κ. Κλεόπας ἐν Χριστῷ εὐχέτης
- + ὁ Ἰμβρου καὶ Τενέδου κ. Κύριλλος ἐν Χριστῷ εὐχέτης
- + ὁ Ντένβερ κ. Κωνσταντῖνος ἐν Χριστῷ εὐχέτης
- + ὁ Ἀγκύρας κ. Γρηγόριος ἐν Χριστῷ εὐχέτης

Ὅτι ἀκριβὲς ἀντίγραφον.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 23ῃ Μαρτίου 2026

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου

Αρχι. Βαρθολομαῖος

Ἀναγνωσθήτω ἐπ' ἐκκλησίας τὸ ἑσπέρας τῆς Παρασκευῆς, 27^{ης} Μαρτίου 2026, κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου.

³ Φιλίπ. δ´, 7.

